

IŞİD'LE SAVAŞIN IRAK KÜRDİSTAN BÖLGESEL YÖNETİMİNDEKİ YANSIMALARI

PROF. DR. OSMAN ALİ

Prof. Dr. Osman Ali, Erbil Selahaddin Üniversitesi Modern Kürt Tarihi Bölümü'nde görev yapmaktadır. Lisans ve yüksek lisansını Guelph Üniversitesi ve Toronto Üniversitesi'nde tamamlamıştır. İngilizce, Arapça, Türkçe ve Kürtçeyi ana dil seviyesinde okuyabilmekte, yazabilmekte ve konuşabilmektedir. Ayrıca Fransızca'yı, Farsçayı ve Osmanlı Türkçesini okuyabilmektedir.

Irak-Şam İslam Devleti'nin (IŞİD) Irak'ın kuzeyinde başlattığı savaş, Sincar'daki insanlık dramı ve Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'ne (IKBY) yönelik tehdit Batı'yı, özellikle Amerika Birleşik Devletleri'ni (ABD) Irak ve IKBY'ye yönelik politikalarında değişiklik yapmaya zorlamıştır. Bu savaşın pek çok sonucu olacaktır. Öncelikle IŞİD'in Bağdat'taki Şii hegemonyasını azaltma girişimlerini düşüreceği ve Suriye'ye geri çekileceği tahmini yapılabilir. İkinci olarak Kürtler bağımsızlık talebi için cesaret kazanmış olacak ve Obama yönetimi ile Avrupa Birliği (AB) bu talebi destekleyecektir. Üçüncü olarak Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) ve PKK arasında artan gerginliğin Kürtler arası bir savaşa dönüşmesi IKBY'deki siyasi süreci istikrarsızlaştırmaya devam edecektir.

2003 yılından itibaren Kürtlerin kontrolünde bulunan Musul'un Kürt bölgelerinin İŞİD güçleri tarafından Ağustos 2014'te işgal edilmesi İKBY yönetimi üzerinde şok etkisi yaratmıştır. Adını İslam Devleti olarak değiştiren İŞİD militanları bir zamanlar gurur duyulan Kürt ordusunu (Peşmerge) bozguna uğratmış ve sayıları yaklaşık 300 bini bulan Kürt, Türkmen, Hıristiyan, Yezidi ve Şebek toplu olarak göç etmeye zorlanmıştır. Durumu 'insanlık trajedisi' olarak adlandıran BM'nin Irak Özel Temsilciliği tarafından yapılan bir açıklamada mültecilerin vaziyetinin 'korkunç' olduğunu ifade edilmiştir. Kürtlerin, yerel otoriterlerin ve uluslararası toplumun ortak çabalarıyla denetlenmediği sürece, Musul'un

batısında yaşananların Irak ve bölge açısından vahim sonuçları olacağı çok açıktır. Bu nedenle de mevcut gelişmeler durumu yakından takip ettiğini açıklayan ABD Dışişleri Bakanlığı'nı telaşlandırırken, BM Güvenlik Konseyi ise dini azınlıklara yönelik saldırıları kınamıştır.

İŞİD, KDP güçlerini geri çekilmeye zorlamış ve öz yönetime sahip Kürt bölgesinin kuzeyinde yer alan dini grupların karışık bir şekilde yaşadığı Zummar ve Sincar'da sıkı bir kontrol tesis etmiştir. Bu bölge günlük 50 bin varil petrol ihracat kapasitesine sahip iki petrol sahasına (Ayn Zalah ve Batmah) da sahiptir. ABD hava saldırıları ile desteklenen Irak Ordusu ve Peşmergenin ortak operasyonları ile geri alın-

caya kadar iki haftalık bir süre boyunca stratejik öneme sahip Musul Barajı da IŞİD'in kontrolüne girmiştir. Musul Barajı Irak'ın en büyük barajıdır ve elektrik üreten Musul Barajı'nın ele geçirilmesi, Irak şehirlerini taşkın altında bırakmaya da çiftliklerin sulanmasını engelleme gücünü vererek, Bağdat hükümetinin düşürülmesi adına IŞİD'in elini güçlendirmiştir.

Kürtlere karşı harekete geçilmesi IŞİD'in bölgesel yayılmasının son ayağını oluşturmaktadır. IŞİD artık Suriye'nin üçte birini ve Irak'ın yaklaşık yüzde 30-35'ini kontrol eden ulus üstü ve tamamen askeri zorlu bir güce dönüşmüştür. Bir uzmanın belirttiği gibi IŞİD "aşırılıkçı örgütlerin tarihine uymayan bir şekilde kaynak ve alan kontrol etmektedir." Aynı uzman bölgenin de ötesine geçebilecek şekilde istikrarsızlaştırma etkisine sahip olabilecek IŞİD'in yayılması ve gücünün pekişmesi ihtimaline karşı uyarılmaktadır.¹ IŞİD'in ilerlemesine ilişkin benzer uyarılar Savunma Bakanı Chuch Hagel ve Genelkurmay Başkanı General Martin Dempsey de dahil olmak üzere ABD'nin kıdemli isimleri tarafından da dile getirilmektedir.²

IŞİD'in Hesap Yanlışı: Ufuktaki Yeni Kürt-Bağdat İttifakı

Hakkında idam cezası verilen Irak eski cumhurbaşkanı yardımcısı Tarik Haşimi'nin belirttiği gibi, IŞİD'in Kürtlere saldırarak ikinci bir cephe açması gereksiz bir taarruzdur ve Bağdat'taki Şii egemen hükümete karşı Sünni cephesini güçsüzleştirmektedir.³ Aslında geçmişte Şii hakimiyetindeki Bağdat, İran ve ABD, IKBY'yi IŞİD'e karşı savaşta destek vermesi yönünde uyarılmışlardır. Fakat gidici olan Nuri El-Maliki hükümeti karşısındaki muhalefetin anahtar şahsiyetlerinden biri olan Mesud Barzani bu baskıya direnmiştir. Barzani yaptığı açıklamalarda Maliki'nin yarattığı karmaşadan çıkış yolu bulması için yardım sunmaya hazır olmadığını pek çok kez dile getirmiştir.

Bu çerçevede, Barzani kuvvetlerinin kaçmak zorunda kaldığı Musul'un batısında yapılan beklenmedik IŞİD saldırısı tüm hesapları değiştirmiştir. Barzani, Musul'un batısındaki büyük başarısızlık tersine çevrilmedikçe Kürtler arasındaki konumun büyük ölçüde zarar göreceğini fark etmiştir. Aynı-

**Barzani,
Musul'un
batısındaki
büyük
başarısızlık
tersine
çevrilmedikçe
Kürtler
arasındaki
konumunun
büyük ölçüde
zarar göreceğini
fark etmiştir.**

ca, Yezidilere yönelik muhtemel bir soykırım tehdidi olarak hatırlanacak Sincar'daki çatışmalar, Musul'daki etnik ve dini azınlığına mensup 100 bin kişinin yerinden edilmesi ve İŞİD'in Erbil'in 20 km yakınına kadar yaklaşması, Mesud Barzani üzerinde savaşta tarafsız tutumunu yeniden gözden geçirmesi için yoğun bir baskının oluşmasına neden olmuştur. Bu nedenlerle, Barzani İKBY güçlerine savunma pozisyonundan saldırı durumuna geçmelerini emretmiştir. Bu politika değişikliği, İŞİD liderliğindeki isyana karşı Bağdat hükümetinin yanında savaşa katılması gerektiğini savunan ve Kürdistan Yurtseverler Birliği'nin (KYB) temsil ettiği İran yanlısı kamp için açık bir zafer olmuştur. Kürtler Ağustos ayının son iki haftasında Kürt topraklarının yüzde 70'in-

den İŞİD güçlerini atmayı başarmıştır. Önümüzdeki günler içerisinde de kalan bölgelerin kurtarılması beklenmektedir. İŞİD'in ABD destekli Kürt kuvvetlerine karşı giriştiği savaşta büyük kayıplar verdiği aşıkardır. ABD'nin özellikle savaş planlama, istihbarat alışverişi ve kara kuvvetleri için hava desteği Kürtlerin daha önceki kayıplarını tersine çeviren belirleyici faktörler olmuştur.

Ayrıca İŞİD, Bağdat ve Erbil'i aralarındaki farklılıkları bir kenara koymaya ve birlikte çalışmaya zorlamıştır. Irak kuvvetleri ve Peşmerge arasındaki işbirliğinin meyvelerinden biri Musul Barajı ve çevresindeki köyler ile Musul batısındaki şehir ve kasabalardan İŞİD'in çıkarılması olmuştur. ABD hava desteği sağlarken ABD tarafından eğitilmiş yaklaşık 200 Irak komandosu

mücadelede belirleyici bir rol oynamıştır. Ayrıca, ABD operasyonu planlanmış ve Peşmerge ile Irak Ordusu Özel Birlikleri'nin operasyonlarını Erbil'deki müşterek hareket merkezinden koordine etmiştir. Bir ABD yetkilisi Kürtler ve Bağdat hükümeti arasında geçen sürtüşmeler dikkate alındığında operasyonları 'tarihsel açıdan oldukça önemli' olarak tanımlamıştır.⁴ Müşterek Irak ve Kürt Peşmerge kuvvetleri IŞİD güçlerine 100 milden uzun ön hatlarda saldırılar düzenlemektedir. IŞİD Irak'ta iki cephe açarak kendisini açıkça zora sokmuş ve bunun neticesinde güçleri gerilemeye başlamıştır. Irak kuvvetleri bu yeni durumdan hemen yararlanmış ve çeşitli cephelerde inisiyatifini ele almayı başarmışlardır.

Ayrıca Barzani en sonunda ya çaresizlik ya da KDP içindeki bir kanadın baskısı yüzünden İran baskısına boyun eğmiş görünmektedir. Erbil'in 30 mil uzağında bulunan bir kasaba olan Mahmur'dan IŞİD kuvvetlerini çıkarabilmek için İran Devrim Muhafızları'nın doğrudan katılımını talep etmekte ve almaktadır. İran Devrim Muhafızları Mahmur'daki çarpışma-

da kullanılan ve sonucu etkileyen ağır silahları kullanmıştır.⁵

Türkiye ve PYD için Yansımalar

IŞİD'in IKBY'de açtığı yeni cephenin muhtemel sonuçlarından biri de PKK'nın Irak'ın kuzeyinde güçlü bir şekilde yerleşmesi ve bunun Kürtler arasında bir çatışmaya yol açması ihtimalidir. KDP ile Suriye Kürtleri üzerinde hakimiyet mücadelesinde bulunan PYD'nin de, demoralize olmuş KDP güçlerinden kaynaklanan boşluğu hızla doldurduğu gözlemlenmiştir. PYD'nin silahlı kanadı olan YPG (Halk Savunma Birlikleri) Musul bölgesine girdiklerini ve Peşmerge güçlerinin IŞİD ile çatışmalarında Peşmerge'ye yardımcı olduklarını dile getirmişlerdir.

PYD, IŞİD saldırısını kendine yönelik olarak değerlendirmiş ve alarm durumuna geçmiştir. Sincar, Irak-Suriye sınırına yakın bir konumdadır. IŞİD, Sincar'ın tümünü ele geçirmesi durumunda Musul'dan Telafer üzerinden Suriye'de PYD'nin kontrolü altındaki coğrafyaya kadar olan geniş bir alanda hakimiyetini sağ-

ABD'nin özellikle savaş planlama, istihbarat alışverişi ve kara kuvvetleri için hava desteği Kürtlerin daha önceki kayıplarını tersine çeviren belirleyici faktörler olmuştur.

layabilecektir. YPG Sözcüsü “bu durum IŞİD çetelerinin Rojova’ya saldırılarını bu koridor yolu ile getirecekleri silah, cephane ve savaşçılar ile güçlendirebileceklerdir” şeklindeki açıklamasıyla kaygılarını dile getirmiştir.⁶

YPG, aynı zamanda kendisini büyük bölümü Irak’ın Suriye sınırına yakın bir bölgede olan Sincar dağlarına sığınmak zorunda bırakılan Yezidilerin savunucusu olarak göstermektedir. YPG savaşçıları sınır bölgesini geçerek Suriye sınır geçişi olan Rabia bölgesinde de kontrolü sağlamıştır. Yüzlerce Yezidi’nin toplanarak YPG tarafından silah altına alındığı ve Sincar bölgesini kurtarmak için bölgeye yönlendirildiğine dair birçok rapor bulunmaktadır.⁷ YPG güçlerine katılmak isteyen gönüllü birçok Yezidi için eğitim kampları oluşturulmuştur. Sincar dağında Ye-

zidiler, YPG ve yerel güçlerin desteği ile Sincar Direniş Birlikleri olarak adlandırılan birlikler kurmuşlardır. Şu anda YPG yanlısı militanlar 30 kilometrelik bölgeyi kontrol etmektedir ve bu bölgede Barzani’ye bağlı kuvvetler hareket yapamamaktadır.⁸ PYD’nin bu yöndeki iddiaları devamlı bir şekilde reddetmesine rağmen tüm göstergeler PYD’nin Sincar ve Zummar bölgelerinde Barzani’nin bölgesinin yüzde 25’inin ele geçirilmesi anlamına gelecek olan dördüncü bir kanton kurma yoluna gidebileceğini göstermektedir.

Ayrıca, PKK’dan Murat Karayılan, PKK yanlısı YPG güçlerinin Barzani’nin onayı ile Musul’a girmediklerini ve orada kalmaya niyetli olduklarını açık bir şekilde ifade etmiştir.⁹ KDP ve PYD’nin liderlik ve örgütsel yapısı ile Leyla Zana da dahil olmak

üzere geçici anlaşma yapmaya yönelik başarısız olan girişimler dikkate alındığında Kürtler arası savaş olasılığını dışlamak gerekmektedir. Bu durum en çok Türkiye'nin çıkarlarına zarar verecektir. Aslında, iki taraf arasında medya savaşı çoktan başlamıştır. Son zamanlarda, PKK liderlerinden Cemil Bayık, batılı bir muhabire Barzani güçlerinin Sincar'daki başarısızlığını komutanlarının yolsuzluğa karışmasının ve ticari fırsatları kollamalarının bir sonucu olduğunu söylemiştir.¹⁰ Bu açıklama Barzani'nin KDP'sinin öfkesine neden olmuş ve Bayık'ı uyuşturucu kaçakçılığı ve insan ticareti ile suçlayan bir açıklama yapmaları ile sonuçlanmıştır.¹¹

Bu tür gelişmelerin istikrarı bozucu etkileri göz önüne alındığında, Türkiye'nin Musul'un batısındaki gelişmelere yönelik pasif bir tutum izlemesinin mümkün olmadığı görülmektedir. Türkiye, KDP yanlısı kuvvetlere bölgedeki etkinliklerini geri kazanmaları için destek sağlayabilir, Yezidi liderleri Ankara'ya davet edebilir ve Sincar dağlarında mahsur kalan binlerce mülteciye havadan taşıma da dahil olmak üzere yardım sağlayabilir.

IŞİD Savaşı ve IKBY'nin Bağımsızlığı

IKBY üzerindeki IŞİD savaşı aynı zamanda, IKBY'nin bağımsızlık taleplerine yönelik tartışmayı IKBY hükümeti ve Musul'un düşüşünden beri bunu desteklemeye başlayan Barzani tarafından yeniden ateşlemiştir. Birçok Kürt kaynağı IŞİD'in Kürtlere saldırmasını, Kürtleri IŞİD'e karşı sürdürülen savaşın bir parçası haline getirmek isteyen bölgesel güçlerin Kürtler üzerinde baskı oluşturmaya yönelik komplo teorisi olarak ele almaktadır. Savaşın gerçek motivasyonları ne olursa olsun, Peşmerge güçlerinin zaafiyetlerini açığa çıkarmasından ötürü amacına geçici olarak ulaşmıştır. Eleştirel yaklaşanlar, IŞİD'le mücadelede Peşmerge'nin başarısız olmasının Maliki'nin kuvvetlerinin Musul'daki başarısızlığından daha önemsiz olduğunu savunmaktadır. Ayrıca, savaş Kürt liderlerinin ortak bir vizyonunun olmadığını ve Peşmerge kuvvetleri arasında bile derin ayrılıklar olduğunu ortaya çıkarmıştır. Barzani'ye sadık güçler KYB'ye bağlı güçlerden şüphe duymakta ve savaş alanlarında birbirlerine güvenmemektedirler.

Bu tür gelişmelerin istikrarı bozucu etkileri göz önüne alındığında, Türkiye'nin Musul'un batısındaki gelişmelere yönelik pasif bir tutum izlemesinin mümkün olmadığı görülmektedir.

Diğerleri ise savaşın Kürtlerin gücünün kapsamını, özellikle dış desteğini ortaya koyduğunu iddia etmektedir. Kürtler, yeni kazandıkları bu gücü bağımsızlık yönündeki taleplerini ileri sürmek için kullanmaktadır. 24 Ağustos 2014 tarihinde İKBY'nin Bağdat'taki müzakere ekibinin, hava sahası üzerindeki egemenlik hakları ve BM veya ABD gibi bir dış gücün Kürtlerin Irak'taki haklarının garantörü olmasını talep etmesi dikkat çekicidir. Bazı siyasi gözlemciler Kürtlerin Bağdat ile nihai yüzleşme için İŞİD'le savaşta kullanmaları amacıyla ABD ve AB'nin Kürtlere sağladığı silahları biriktirdiklerine inanmaktadır. Ayrıca, son zamanlarda, Paul Bremer, General David Petraeus, Korgeneral Jay Garner ve

eski ABD büyükelçisi Zalmay Khalilzad gibi Irak'ta görev yapmış ABD yetkililerinden oluşan Kürt yanlısı bir lobi, Irak'ta batının tek demokratik müttefiki olarak İKBY'nin sınırsız bir şekilde silahlandırılması için bastırmaktadır. İngiltere'de de hükümetin Kürtleri silahlandırma kararı beğeniyle karşılanmıştır.¹²

İngiltere ve Batı'nın İKBY'ye yardımı insani gerekçelerle temellendirilmiştir. Yaklaşık 450 bin yerinden edilmiş insanın sığındığı bölge nüfusunun yüzde 50 artması ve Irak'ın kuzeyindeki Duhok bölgesindeki vahim durum buna tipik bir örnektir. Duhok Valisi Ferhat Atruşi soykırım 'tehdidi' konusunda uyarılmış ve açıklamasına 'burada yüz binlerce mülteci bulunuyor. Uluslararası insani

bir felaketle karşı karşıya kalacağız çünkü bu çocukların çoğu ölecekler' sözlerini eklemiştir.¹³ Bu tür çağrılar Batı başkentlerinde yankılanmıştır. Dahası, son birkaç yıl içinde İngiltere ve IKBY arasındaki bağlantılar iki yıl önce Londra'dan Erbil'e ilk bakanlık heyetinin ulaşması ve pek çok şirketin yatırım yapmasıyla birlikte hızlı bir şekilde gelişmiştir. Dahası, IKBY'nin dünyanın altıncı büyük petrol rezervine sahip olduğu gerçeği de Kürtlerin lehine çalışmaktadır. Aynı zamanda, IKBY'nin bir 'istikrar ve hoşgörü vahası' olmasına, kadın haklarını ve diğer özgürlükleri desteklemesine yönelik algı Kürtlerin Batı'da sempati kazanmasına yardımcı olmaktadır.¹⁴

IKBY, İran da dahil olmak üzere çeşitli kaynaklardan büyük miktarda ağır ve hafif silah teslim almıştır. Irak Savunma Bakanı Sözcüsü Tümgeneral Muhammed El Askeri, Mawtani isimli internet sitesine yaptığı açıklamada 'Bakanlık, IŞİD karşısında kendi savaş pozisyonlarını desteklemek için Peşmerge kuvvetlerini muharebe teçhizatı ve silahla ile donatmıştır' demiştir.¹⁵ ABD'nin şimdi Kürtlere doğrudan ağır silah sağlayacağı ifade edilmektedir. Bu hareketi daha önce Kürt kuvvetlerine si-

lah gönderilmesine karşı çıkan Bağdat hükümetinin fikir değişikliği takip etmektedir. Fransa ve İngiltere, IŞİD'le mücadele için Kürt kuvvetlerine silah sağlamaya hazırlanmaktadır.¹⁶

ABD'nin IŞİD'le Mücadelesinde Değişim

IKBY ile IŞİD savaşının diğer etkileri de Irak iç savaşına IKBY'nin sürüklenmesi ve IŞİD'in Obama yönetimi ile çatışmasını tırmandırması olmuştur. Irak'ın kuzeyindeki IŞİD hedeflerinin ABD tarafından bombalanması IŞİD'in hareket kabiliyetini azaltmış ve çok sayıda üst düzey IŞİD komutanının ölümüne sebep olmuştur. Sonuç olarak, IŞİD savaşı ABD topraklarına genişletmekle tehdit etmiştir. Bu ise Ortadoğu'daki rejimleri devirmeye odaklanan ve ABD ile çatışma noktalarını sonraki aşamalara erteleyen IŞİD'in temel stratejisinde bir değişimdir. Bu strateji, IŞİD'in el Zevahiri liderliğindeki El Kaide ile anlaşmazlığa düştüğü hususlardan biridir. El Kaide, IŞİD'in aksine, ABD'ye saldırmayı birinci öncelik olarak görmektedir. IŞİD, 2012 yılında Suriye'de kaçırılan James Foley'in infaz edilmesini, Obama'nın kendileri karşı düzenlenen hava

IŞİD saldırıları henüz bağımsızlığa hazır olunmadığı konusunda Kürtleri açık bir biçimde uyarmıştır.

saldırısına onay vermesine bir misillime olarak gerçekleştirdiğini söylemektedir. Başkan Obama'nın bu infaza 'İŞİD 21. yüzyıla ait olmayan bir kanserdir' sözleriyle verdiği tepkisinin mevcut gerilimi tırmandırması muhtemeldir.¹⁷

ABD'nin giderek Irak ve Suriye'deki İŞİD unsurlarını hedef alacağını ifade etmesine rağmen bu ABD askerilerinin Irak'a ya da Suriye'ye sevk edileceği anlamına gelmemektedir. İŞİD'e karşı yürütülecek politika Sünni Arap aşiretleri silahlandırmak ve Irak'ın Sünni bölgelerinden başarılı bir şekilde El Kaide'yi temizleyen General Petraeus'un 2007 yılında oluşturduğu 'Sahva-Uyanış Konseyleri' birliklerini yeniden canlandırmak olacaktır. ABD Suriye'de ise İŞİD'i yenmenin yolunun ılımlı muhalefeti silahlandırmakla mümkün olacağına inanmaya devam edecektir.

Aynı zamanda bazı uzmanlar Maliki'den kurtulmak için Irak'ta olduğu gibi Suriye'de olası bir ABD-İran işbirliğini öngörmektedir. Şimdiye kadar, İran ve ABD yetkilileri aracılar vasıtasıyla bu konuda farklı görüşler ifade etmiştir. ABD işbirliği için Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esad'ın gitmesini önkoşul olarak ileri sürerken,

İran ise İŞİD'in bölgesel barış için daha acil bir tehdit olduğu ifade ederek, öncelikle ele alınmasından yana tavır kullanmaktadır.¹⁸

Sonuç

Özetle, İŞİD'in Kürtlerle savaşı, diğer pek çok politikaları gibi, hiçbir sağlam mantığa dayanmamaktadır. İKBY, İŞİD karşısında baskına uğramıştır. Bu saldırı henüz bağımsızlığa hazır olunmadığı konusunda Kürtleri açık bir biçimde uyarmıştır. Uzun yıllardır İKBY'de tesis edilmeye çalışılan ordunun topyekün iflasını ancak ABD hava saldırıları durdurabilmiştir. Aynı zamanda İŞİD'le savaş Kürt gruplar arasındaki endişe verici ölçüde ayrışmanın olduğunu da ortaya çıkarmıştır. KDP ve PKK arasındaki gerilimin ulaştığı ölçekte Kürtler arası bir savaşın yakın olduğunu ortaya koymuştur. Irak'ta İran ve İran yanlısı güçler şimdiye kadar bu savaştan en fazla fayda sağlayan gruplar olmuşlardır. Bu savaş Obama yönetimi için de ABD çıkarlarına yönelik İŞİD tehdidinin görmezden gelinemeyeceğini hatırlatmış, kararlı ve acilen müdahale edilmesi için İran ile işbirliğinin gerekliliğini ortaya koymuştur.

ENDNOTES

- 1 Terrence McCoy, "Islamic State 'now controls resources and territory unmatched in history of extremist organizations'", The Washington Post, 4 Ağustos 2014, <http://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2014/08/04/islamic-state-now-controls-resources-and-territory-unmatched-in-history-of-extremist-organizations/>
- 2 Michael B Kelley, "America's Top Military Officer Explained The Big ISIS Problem In One Sentence", Business Insider, 24 Ağustos 2014, <http://www.businessinsider.com/martin-dempsey-on-the-isis-problem-2014-8#ixzz3C8ibQ0LV>
- 3 "Tareq al-Hashemi: If ISIS does not back down from attacking Peshmerga then it is an aggressive group", Shafaaq News, 4 Ağustos 2014, <http://english.shafaaq.com/index.php/politics/10756-tareq-al-hashemi-if-isis-does-not-back-down-from-attacking-peshmerga-then-it-is-an-aggressive-group>
- 4 Barbara Slavin, "US begins talks on how to push IS out of Mosul", Al Monitor, 20 Ağustos 2014, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2014/08/slavin-iraq-mosul-united-states-military-aid-islamic-state.html#ixzz3C8I5QLVv>
- 5 Rebwar Karim Wali, "Iran Overestimated Role in IS Fight", Rudaw, 26 Ağustos 2014, <http://rudaw.net/english/opinion/26082014>
- 6 Halit Ermiş, "Why is Sinjar important?", Fırat News, 4 Ağustos 2014, <http://en.firatnews.com/news/news/why-is-sinjar-important.htm>
- 7 Hemin Khoshnaw, "YPG Assists Peshmerga Forces In Mosul", Bas News, 3 Ağustos 2014, <http://basnews.com/en/News/Details/YPG-Assists-Peshmerga-Forces-In-Mosul/29032>
- 8 "Resistance Units liberate Heyalê village in Şengal", DİHA, 21 Ağustos 2014, <http://www.diclehaber.com/en/news/content/view/416192?from=1849439611>
- 9 "Nirxandina Femandare Navenda Parastina Gel Murat Karayilan li ser îrîşên Şengal", Besta Nuçe, 4 Ağustos 2014, <http://www.bestanuce1.com/video/video.php?videoid=2994&=nirxandina-fermandare-navenda-parastina-gel-murat-karayilan-li-ser-irisen-sengal>
- 10 "Cemil Bayık: Araba, villa peşine düşen peşmerge IŞİD'le savaşmıyor", T24, 24 Ağustos 2014, <http://t24.com.tr/haber/cemil-bayik-araba-villa-pesine-dusen-pesmerge-isdle-savasmiyor,268614>
- 11 "KDP.info'da Cemil Bayık'a Yönelik Sert Eleştiriler", Nerina Azad, 25 Ağustos 2014, <http://www.nerinaazad.com/status/post-14089901845894-kdpinfoda-cemil-bayika-yonelik-sert-suclamalar>
- 12 "Philip Hammond Will Supply UK Arms To Kurds Fighting Islamic State Militants If Requested", Huffington Post, 15 Ağustos 2014, http://www.huffingtonpost.co.uk/2014/08/15/britain-to-arm-kurds-fighting-islamic-state_n_5682201.html

- 13 "Iraq crisis: EU condemns 'atrocities' by IS militants", BBC, 15 Ağustos 2014, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-28800854>
- 14 Boris Johnson, "It would be an utter tragedy if we did not defend the Kurds", The Telegraph, 10 Ağustos 2014, <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/iraq/11024873/It-would-be-an-utter-tragedy-if-we-did-not-defend-the-Kurds.html>
- 15 Hassan al-Obaidi, "Iraq's federal, Kurdish forces wrest Mosul Dam from ISIL", Al Shorfa, 23 Ağustos 2014, http://mawtani.al-shorfa.com/en_GB/articles/iii/features/2014/08/23/feature-01
- 16 David Williams, "British missiles to help Kurds fight fanatics: UK to send weapons to front line in battle against ISIS militants in Iraq", Daily Mail, 15 Ağustos 2014, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2725654/Arm-Kurds-prepare-religious-war-Cameron-urged-join-dots-convulsion-tearing-apart-Middle-East.html#ixzz3C8zfSk4e>
- 17 Brett Logiurato, "Obama's Mission Against ISIS Just Fundamentally Changed", Business Insider, 21 Ağustos 2014, <http://www.businessinsider.com/obama-on-isis-escalation-in-iraq-2014-8>
- 18 Ed Morrissey, "US ponders military intervention in Syria as well as Iraq", Hotair, 23 Ağustos 2014, <http://hotair.com/archives/2014/08/23/us-ponders-military-intervention-in-syria-as-well-as-iraq/>

ORSAM, Ortadoğu konusunda faaliyet gösteren tarafsız bir düşünce kuruluşudur. ORSAM Ortadoğu ile ilgili bilgi kaynaklarını çeşitlendirmeyi ve bölge uzmanlarının düşüncelerini Türk akademik ve siyasi çevrelere doğrudan yansıtılabilmeyi hedeflemektedir. Bu amaçlar doğrultusunda ORSAM, Ortadoğu ülkelerindeki devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin Türkiye'de konuk edilmesini kolaylaştırarak, yerel perspektiflerin güçlü yayın yelpazesıyla gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır. ORSAM yayın yelpazesi içinde kitap, rapor, bülten, politika notu, konferans tutanağı ve ORSAM dergileri *Ortadoğu Analiz* ve *Ortadoğu Etütleri* bulunmaktadır.

© Bu metnin içeriğinin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar ve yararlanma dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu raporda yer alan değerlendirmeler yazarına aittir. ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM)

Süleyman Nazif Sokak No: 12-B Çankaya / Ankara

Tel: 0 (312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48

www.orsam.org.tr